

UCHWAŁA NR LVII/333/17
RADY MIEJSKIEJ W SOKÓLCE

z dnia 10 lipca 2017 r.

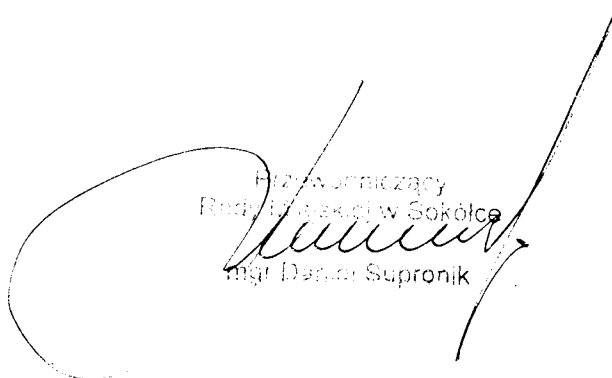
**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka na lata 2017-2021**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, zm. z 2016 r. poz. 1579, poz. 1948; z 2017 r. poz. 730, poz. 935) i art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka na lata 2017-2021, stanowiący załącznik Nr 1 do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierz się Burmistrzowi Sokółki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Sokółce
mgr Danuta Supronik

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LVII/333/17

Rady Miejskiej w Sokółce

z dnia 10 lipca 2017 r.

***Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Sokółka
na lata 2017-2021***

Sokółka 2017

Spis treści :

<i>Wstęp</i>	3
<i>Podstawa prawna Programu</i>	4
<i>Przemoc w rodzinie w świetle polskiego prawa</i>	5
<i>Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie</i>	8
<i>Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie</i>	11
<i>Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka na podstawie dostępnych danych statystycznych</i>	13
<i>Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka</i>	15
<i>Punkt Konsultacyjny w Sokółce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>	18
<i>Zasoby ludzkie i instytucjonalne na terenie miasta działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w Gminie Sokółka</i>	19
<i>Realizacja projektu: „STOP PRZEMOCY W RODZINIE”</i>	20
<i>Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych</i>	21
<i>Cele, działania, sposoby realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021</i>	31
<i>Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021</i>	40
<i>Spis rysunków:</i>	42
<i>Spis tabel:</i>	43

Wstęp

Niniejszy *Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka na lata 2017 - 2021* obejmuje zadania, które na Gminę Sokółka nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Realizacja Programu, w szczególności w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest nastawiona na redukcję zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców Gminy Sokółka oraz na wzrost efektywności podejmowanych działań. Głównym celem niniejszego Programu jest określenie działań, jakie Gmina Sokółka podejmuje i będzie podejmować w celu realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz efektywnej ochrony ofiar przemocy poprzez skuteczne promowanie oddziaływań profilaktycznych i wsparcia dla ofiar przemocy na każdym etapie ich powrotu do normalnego życia. Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem społeczny, który jest niezwykle trudny do zdiagnozowania, dlatego konieczne jest podjęcie odpowiednich działań, które będą precyzyjnie dobrane do potrzeb ofiar przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi problemami społecznymi, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem wzajemnie uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, czy też organizacji pozarządowych. Każdy z wyżej wymienionych podmiotów ma do czynienia z różnym aspektem zjawiska przemocy. Działając osobno nie prowadzi to do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej. W związku z powyższym konieczne jest zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu, które przyczynią się do stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. W realizację Programu zakłada się aktywne włączenie wszelkich służb, podmiotów i organizacji mających styczność w codziennej pracy z rodziną. Cele, działania i zadania Programu będą podlegały ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Sokółka w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka na lata 2017 – 2021 zakłada przede wszystkim skuteczną profilaktykę skierowaną na najważniejsze czynniki ryzyka, które występują zarówno w rodzinie, jej najbliższym otoczeniu jak i w otoczeniu społecznym. Niniejszy Program zakłada także

efektywną interwencję i wsparcie w sytuacji występowania przemocy jak również optymalizowanie systemu wsparcia jako nieodłącznego elementu w zapewnianiu pomocy ofiarom przemocy. Doskonalenie obecnego systemu przy jednoczesnym zapewnieniu stałej i odpowiednio dopasowanej oferty pomocy i wsparcia w zakresie podejmowanych działań interwencyjnych zarówno wobec osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy, zastosowanie oddziaływań długoterminowych w rodzinie oraz doskonalenie opracowanych procedur i polityk dotyczących przemocy w rodzinie powinno przyczynić się do jeszcze większej integracji systemu pomocowego na rzecz rodziny. Niezwykle ważnym elementem wspierania i optymalizowania systemu ochrony i pomocy jest dwutorowe działanie ukierunkowane zarówno na kompleksowe wsparcie osób zagrożonych przemocą oraz z drugiej strony na reintegrację i pracę nad sprawcą stosującym przemoc.

Podstawa prawna Programu

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015, poz.1390), która m. in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą. Ustawodawca w art. 6 ust. 2 oraz art. 9 wspomnianej ustawy wyznaczył gminom zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie. Stosownie do jej zapisów zadaniem Gminy jest tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustawodawca zobowiązał również Gminy do opracowania i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W związku z koniecznością aktualizacji opracowano nowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka na lata 2017 – 2021.

Podstawy prawne Programu to:

- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Niniejszy Program wpisuje się w realizację m.in. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. Ponadto program jest zgodny z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020, Programem Operacyjnym „Rodzina” na lata 2010 - 2020 oraz Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021. Dokument jest zbieżny z celami i kierunkami działań zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokółka na lata 2017-2021.

Przemoc w rodzinie w świetle polskiego prawa

W Polsce regulacje prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie odbiegają od standardów międzynarodowych. Naczelnym aktem prawnym obowiązującym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.). Rozdział drugi Konstytucji w całości jest poświęcony „Wolnościom, prawom i obowiązkom człowieka i obywatela”. Zgodnie z art. 33 Konstytucji – „kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym”. Również art. 40 Konstytucji mówi - „nikt nie może być poddawany torturom, ani okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych. Konstytucja mówi również o ochronie praw dziecka, czego dowodem jest utworzenie instytucji Rzecznika Praw Dziecka (art. 72), a w celu ochrony wolności i praw człowieka i obywatela został powołany urząd Rzecznika Praw Obywatelskich, który ma za zadanie badanie, czy wskutek działania lub zaniechania organów, organizacji i instytucji zobowiązanych do przestrzegania i realizacji wolności i praw człowieka i obywatela, nie nastąpiło naruszenie prawa, a także zasad współżycia i sprawiedliwości społecznej. Ale większość zachowań składających się na przemoc w rodzinie jest kwalifikowana zazwyczaj w oparciu o artykuł 207 Kodeksu karnego, gdzie

przemoc często jest niezbyt słusznie utożsamiana właśnie z tym artykułem. Nie wszystkie akty przemocy kwalifikują się jako czyn zabroniony w rozumieniu kodeksu karnego, gdyż obok znęcania się w rodzinie dochodzi także do innych przestępstw takich jak:

- ✓ uszkodzenie ciała (art. 156 k.k. lub art. 157 §1 i 2 k.k.),
- ✓ pozostawienie osoby, co do której istnieje obowiązek sprawowania opieki, w sytuacjach bezpośrednio zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 §2 k.k.),
- ✓ groźenie popełnieniem przestępstwa na szkodę innej osoby lub osoby najbliższej, jeśli
- ✓ groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona (art. 190 k.k.),
- ✓ zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 § 1 k.k.),
- ✓ zgwałcenie (art. 197 k.k.),
- ✓ nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k.),
- ✓ doprowadzenie małoletniego poniżej lat 15 do obcowania płciowego lub zmuszenie do poddania się innej czynności seksualnej lub utrwalanie treści pornograficznych z udziałem małoletniego (art.200 k.k.),
- ✓ kazirodztwo (art. 201 k.k.),
- ✓ stręczycielstwo i sutenerstwo (art. 204 k.k.),
- ✓ rozpijanie małoletniego w drodze dostarczania napoju alkoholowego, ułatwiania lub nakłaniania do spożycia takiego napoju (art.208 k.k.),
- ✓ uporeczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art.209 k.k.),
- ✓ porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej pod względem psychicznym lub fizycznym wbrew woli osoby powołanej do opieki czy nadzoru (art. 211 k.k.),
- ✓ zniewaga (art. 216 § 1 k.k.),
- ✓ naruszenie nietykalności cielesnej (art.217 k.k.),
- ✓ kradzież na szkodę osoby najbliższej (art.278 §4 k.k.) lub kradzież z włamaniem (art.297 k.k.),
- ✓ przywłaszczenie (art. 284 k.k.) lub niszczenie mienia (art. 288 k.k.).

Przepisy prawa cywilnego zawarte w Kodeksie Rodzinnym i Opiekuńczym również regulują sytuację osób doznających przemocy w rodzinie. W 2005 roku weszła w życie ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180 poz. 1493

z późn. zm.), która określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc. Ustawa ta umożliwia również stosowanie, w toku postępowania, wobec osób podejrzanych, specyficznych środków ograniczających możliwość ich kontaktu z pokrzywdzonymi. Uchwalono, że jeśli zachodzą przesłanki do aresztowania sprawcy przemocy wobec rodziny, zamiast aresztu można zastosować dozór policyjny, ale pod warunkiem opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z ofiarą przemocy. Ustawa stanowi, że w przypadku zawieszenia kary wobec sprawcy w rodzinie, sąd określi sposób kontaktowania się skazanego z pokrzywdzonym, może też zakazać zbliżania się skazanego do pokrzywdzonego w określonych okolicznościach. Sąd może nakazać sprawcy poddanie się leczeniu lub uczestnictwu w programach edukacyjno-korekcyjnych. Ustawa stanowi również, że Gmina jest zobowiązana do tworzenia własnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia oraz prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla rodzin dotkniętych przemocą.

Również procedura „Niebieskie Karty” jako ogół czynności podejmowanych wobec przemocy w rodzinie może być realizowana przez różne podmioty, tj. nie tylko Policję, ale także jednostki organizacyjne pomocy społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawiciele ochrony zdrowia i oświaty. „Niebieskie Karty” to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Obowiązuje ona w policji od 1998 roku, w pomocy społecznej od 2004 roku. Jest zalecana także do stosowania przez miejskie i gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w przypadku, gdy w rodzinie występuje również problem alkoholowy. Głównym celem procedury „Niebieskiej Karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedury i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” przez policjanta czy pracownika socjalnego to początek procesu pomagania. Każda z tych służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy w

rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Dokumentacja „Niebieskie Karty” dla poszczególnych służb różni się, choć założenia i cele procedury są wspólne. Różnice wynikają z tego, że każda z wyżej wymienionych instytucji ma określone kompetencje i możliwości. Zbiera informacje dostosowane do specyfiki pomocy, jakiej może udzielić. Po zebraniu informacji, ustalany jest plan działania, a kolejnym krokiem jest włączenie do procesu pomagania przedstawicieli innych służb.

Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie, według definicji obowiązującej w Polsce, zawartej w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Definicja ta jest rozszerzeniem definicji psychologicznej, którą posługiwano się do czasu uchwalenia ustawy, która przemocą w rodzinie nazywała *zamierzone działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę siły lub władzy jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.*

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

- ✓ intencjonalność – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- ✓ dysproporcja sił – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- ✓ naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności;
- ✓ szkody i cierpienie ofiar – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne czasem również materialne.

Osobą doznającą przemocy w rodzinie może być każdy, szczególnie:

- ✓ współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);
- ✓ dzieci,

- ✓ osoby starsze,
- ✓ osoby chore i niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy :

- ✓ przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie policzkowanie;
- ✓ przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce;
- ✓ przemoc seksualna - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- ✓ przemoc ekonomiczna - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników. Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają następujące czynniki:

- ✓ normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal utrwalany jest wzorzec mężczyzny silnego i przebojowego, mężczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległą; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci; istotną siłę posiadają również normy związane

z prywatnością rodziny – „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;

- ✓ status ekonomiczny – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- ✓ alkoholizm – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- ✓ dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym;
- ✓ osobowość osoby doznającej przemocy – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość;
- ✓ osobowość sprawcy - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- ✓ zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) – PTSD objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne; nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamiętywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikaniem rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób, związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;

- ✓ uzależnienia – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego;
- ✓ zaburzenia depresyjne - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- ✓ zaburzenia lękowe – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- ✓ wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Przemoc w rodzinie jest przestępstwem, ściganym z oskarżenia publicznego.

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie należy do zjawisk, w których obiektywna diagnoza społeczna jest utrudniona. Złożony kontekst czynników kulturowych i społecznych sprawia, że źródła informacji o problemie ukazują jedynie fragment rzeczywistego obrazu zjawiska. Skalę zjawiska przemocy w rodzinie jest niezwykle trudno oszacować, ponieważ nie wszystkie akty przemocy oraz sytuacje przemocowe są ujawniane. Oficjalne statystyki, prowadzone przez Komendę Główną Policji, uwzględniają te przypadki, wobec których uruchomiono procedurę Niebieskiej Karty. W 2014 r. procedurę niebieskiej Karty wszczęto 63 467 razy, tj. o 12 533 (19,7%) razy więcej niż w roku poprzedzającym. W 2014 r. przemocy w rodzinie doświadczyły 105 332 osoby, w tym 72 786 kobiet, 11 491 mężczyzn, 21 055 – małoletnich. O stosowanie przemocy wobec członków rodziny w 2014 r. podejrzewano 78 489 osób, z czego 72 791 – mężczyzn, 5 301 – kobiet i 397 – małoletnich. Z danych, uzyskanych podczas badania przeprowadzonego w 2014 r. w ramach projektu „Diagnoza i porównanie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz ocena efektywności działań podejmowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie” wynika, że 36,9% badanych znało w swoim otoczeniu rodziny, w których dochodziło do różnych form przemocy wobec kobiet, natomiast 20,2% - że wobec mężczyzn. Uzyskane wyniki w stosunku do badania z 2010 r. w ramach diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce wobec kobiet i wobec mężczyzn są niższe odpowiednio o 23,2% i 11,6% jednak jak wskazują sami autorzy badania nie należy wnioskować o zmianach trendu. Z danych przytoczonych wyżej wynika, że sprawcami

przemocy w rodzinie są najczęściej mężczyźni, a ofiarami – kobiety. Ponadto z badania przeprowadzonego w 2014 r. wynika, że najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna, przemoc w rodzinie najczęściej ma miejsce w gospodarstwach domowych, które nie wyróżniają się negatywną sytuacją materialną, jak również pozycją społeczno – zawodową swoich członków. Sprawcami przemocy w rodzinie są najczęściej osoby najbliższe - w przypadku osób dorosłych małżonkowie i partnerzy, w odniesieniu do dzieci - rodzice. W przypadku przemocy wobec osób dorosłych najczęstszą okolicznością towarzyszącą aktom przemocy jest alkohol. W 2015 r. o ponad 7% spadła liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie - wynika z rządowego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Spadła też liczba dzieci odebranych w związku z przemocą. Z przytoczonych w dokumencie danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2015 r. o 7,4% spadła liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie; w 2014 r. było to ponad 105,3 tys. osób, a w 2015 r. - 97,5 tys. osób. Najczęściej przemocy wobec osób najbliższych w minionym roku dopuszczali się mężczyźni, stanowili oni prawie 93% osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Spadła też o 15% liczba dzieci odebranych na podstawie art. 12a. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pozwala on pracownikowi socjalnemu na odebranie dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą (decyzję tę podejmuje on wspólnie z funkcjonariuszem policji, a także z lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką; w ciągu 24 godzin musi o niej powiadomić sąd opiekuńczy). W 2015 roku odnotowano 1 158 takich przypadków. Zmniejszyła się także liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (przewidzianych dla ofiar przemocy w rodzinie) - w 2015 r. takich przypadków było 99,7 tys., o 3,5 proc. mniej niż w roku poprzednim. Spadek ten wynika z braku społecznej akceptacji dla zjawiska przemocy, na co wpływ miały m.in. realizowane kampanie społeczne. W sprawozdaniu zwrócono uwagę, że coraz mniej osób doznających przemocy w rodzinie korzysta z pomocy placówek. Wskazano, że wpływ na to miały zarówno kompleksowa pomoc udzielana lokalnie, jak i wprowadzone w 2010 r. zmiany w prawie, które umożliwiają wydanie nakazu opuszczenia lokalu przez sprawcę przemocy w rodzinie oraz zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy.

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka na podstawie dostępnych danych statystycznych

Poniżej przedstawiono informacje, które pozyskane zostały z instytucji mających swoją siedzibę w Gminie Sokółka zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, w tym problemów zjawiska przemocy. Zasadnicze badania opinii mieszkańców Gminy Sokółka poprzedzone zostały analizą danych zastanych. Informacje statystyczne niezbędne do opracowania diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sokółka pozyskane zostały z jednostek zlokalizowanych w Gminie Sokółka. Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie odgrywa policja. Współpracuje ona w powyższym zakresie z GKPirPA, OPS-em, PCPR-em oraz pedagogami szkolnymi i kuratorami sądowymi. Poniżej przedstawiono dane dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka w oparciu o dane pozyskane z Komisariatu Policji w Sokółce.

Tabela 1. Informacje o przemocy domowej w Sokółce w latach 2011 – 2016 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Sokółce)

Komenda Miejska Policji w gminie Sokółka	Dane za lata					
Zakres danych	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba stwierdzonych faktów przemocy art. 207KK		16	12	28	19	24
Liczba sprawców przemocy domowej skazanych z art. 207 kk	brak danych					
Liczba zastosowanych procedur "Niebieska Karta" - sporządzono formularzy		125	157	225	184	131
Liczba osób doświadczających przemocą w rodzinie		200	264	338	216	170
Kobiety		126	158	211	171	116
Mężczyźni		19	33	65	29	22
Nieletni do 13 lat						
Nieletni od 13 do 18 lat (KPP nie ma rozbicia do 13 jest jako nieletni do 18 lat)		55	73	62	16	32
Liczba sprawców przemocy w rodzinie - w tym:		127	160	227	187	132
Kobiety		5	6	17	14	10
Mężczyźni		122	153	210	172	122
Nieletni		0	1	0	1	0
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu - w tym:		101	131	181	151	99
Kobiety		3	2	8	8	4
Mężczyźni		98	129	173	143	95
Nieletni		0	0	0	0	0

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce pomaga jednostkom i rodzinom w przezwyciężaniu kryzysowych sytuacji życiowych, nie mającym możliwości ich samodzielnego pokonania. Pomoc społeczna świadczy usługi m.in. z tytułu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, przemocy w rodzinie. Pomoc w postaci pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego i prawnego udzielana jest nieodpłatnie wszystkim osobom wykazującym potrzebę wsparcia bez względu na sytuację dochodową. Przemoc domowa, w myśl ustawy o pomocy społecznej, jest jednym z powodów przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Osoby i rodziny dotknięte tym problemem mają możliwość skorzystania z wieloaspektowej pomocy zarówno finansowej, jak i rzeczowej, psychologicznej, prawnej oraz w postaci pracy socjalnej.

Tabela 2. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej przez OPS w Sokółce

	2013	2014	2015	2016
Interwencje kryzysowe – ogółem	6	7	3	5
W tym udzielona dzieciom	25	4	77	96
w tym niepełnosprawnym	0	0	0	0
Współmałżonkom lub partnerom w związkach nieformalnych	42	41	38	50
w tym niepełnosprawnym	2	9	3	5
Liczba wypełnionych "Niebieskich Kart"	122	156	183	131

W latach 2013 - 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce wspierał rodziny zmagające się z przemocą domową i alkoholizmem, który niejednokrotnie prowadzi do wystąpienia tego pierwszego zjawiska. Zależność tę potwierdzają dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, według których do przemocy w rodzinie najczęściej dochodzi pod wpływem alkoholu. Prezentowana tabela zawiera dane szczegółowe dotyczące rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu.

Tabela 3. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2013-2015 OPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu. (opracowanie własne na podstawie danych OPS Sokółka)

powód przyznania pomocy	2013 r.		2014 r.		2015r.	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
przemoc w rodzinie	8	45	10	48	5	25
alkoholizm	32	45	26	31	23	28

Liczba beneficjentów korzystających ze wsparcia OPS-u w związku z przemocą w rodzinie ulegała wahaniom. Warto jednak zauważyć, iż w porównaniu do danych z lat ubiegłych liczba ta uległa zdecydowanemu wzrostowi. W ostatnich latach wystąpił dynamiczny wzrost tego problemu społecznego. Warto zauważyć, że ze wsparcia z powodu nadużywania alkoholu udzielano na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Pomocy rodzinom dysfunkcyjnym udziela zatrudniony przez OPS psycholog. Pracownicy Ośrodka kierowali niektórych klientów na konsultacje, których celem było odreagowanie nagromadzonych emocji oraz zmniejszenie powstałego napięcia emocjonalnego. Wśród najczęściej zgłaszanych przez klientów dysfunkcji były nieprawidłowe relacje interpersonalne z bliskimi, problemy zdrowotne, konflikty, nieporozumienia, brak odpowiednich metod radzenia sobie w sytuacjach stresogennych. Wśród klientów psychologa byli także rodzice, którzy zgłaszali różnorodne problemy wychowawcze np. nieprawidłowe relacje interpersonalne z rówieśnikami, agresja w zachowaniu dziecka, problemy z przyswajaniem nowych wiadomości.

Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka

Od dnia 15 marca 2011 r. na terenie Gminy Sokółka funkcjonuje powołany zarządzeniem Burmistrza Sokółki - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, to grupa specjalistów reprezentujących różne służby i instytucje, powołana do realizacji zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka, opracowanym w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zapewnienie efektywnej współpracy kręgu instytucji i organizacji działających na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sokółka. Zespół Interdyscyplinarny nie jest komórką organizacyjną Ośrodka. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce zapewnia obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Sokółka. Siedziba Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mieści się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce. Prace Zespołu Interdyscyplinarnego mają na celu:

- ✓ zatrzymanie przemocy w rodzinie
- ✓ zapewnienie bezpieczeństwa poszczególnym członkom rodziny

- ✓ przywrócenie godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie
- ✓ inicjowanie interwencji wobec sprawcy przemocy – rozmowy które pokazują skutki i konsekwencje stosowania przemocy
- ✓ inicjowanie interwencji kryzysowej – pomoc w odzyskaniu mocy i kontroli
- ✓ zaplanowanie działań w dalszej perspektywie, aby zmniejszyć szkody wynikających z doświadczania przemocy
- ✓ zmianę sytuacji prawnej – działania prawne podejmowane są przez klienta i instytucje

Wymienione działania prowadzone są w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”, o czym szerzej w zakładce Procedura „Niebieskie Karty”. W indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie Zespół może powołać grupę roboczą- zespół specjalistów, którzy bezpośrednio współpracują z rodziną. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Sokółce, pracownicy socjalni oraz inne podmioty i specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. kuratorzy sądowi, pedagodzy, psychologowie.

Zadaniem grup roboczych jest:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy rodzinie dotkniętej problemem przemocy
- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy
- ✓ dokumentowanie podejmowanych działań oraz ich efektów

Prace Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych realizowane są w ramach obowiązków służbowych i zawodowych.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- ✓ Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokółce
- ✓ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokółce
- ✓ Komendy Powiatowej Policji w Sokółce
- ✓ Gimnazjum Nr 1 w Sokółce
- ✓ NS ZOZ Poradni Zdrowia Psychicznego w Sokółce
- ✓ Sądu Rejonowego w Sokółce
- ✓ Prokuratury Rejonowej w Sokółce
- ✓ Fundacji Sokólski Fundusz Lokalny
- ✓ Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sokółce

Zjawisko przemocy społecznej w Gminie Sokółka utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie. Przemoc była powodem udzielenia pomocy i wsparcia w 2014 roku dla 10 rodzin, w 2015 roku dla 5 rodzin, natomiast w 2016 roku dla 3 rodzin.

Procedura „Niebieska Karta”

Poniżej przedstawiono informację na temat liczby wypełnionych Niebieskich Kart na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego.

- ✓ 2011 rok – liczba wypełnionych kart – 14 w tym: 12 Policja, 2 OPS.
- ✓ 2012 rok – liczba wypełnionych kart – 102, w tym: 98 Policja i 0 OPS (praca z 6 rodzinami z 2011 r. + 102 rodzinami z 2012 r. – łącznie 108 rodzin objętych pomocą) + 4 Oświata
- ✓ 2013 rok – liczba wypełnionych kart – 122, w tym: 118 Policja, 2 OPS i 2 Oświata (praca z 48 rodzinami, w tym: nowych rodzin 122)
- ✓ 2014 rok – liczba wypełnionych kart 156, w tym: 150 Policja, 2 OPS, (praca z 38 rodzinami, w tym: nowych rodzin 156) + 4 Oświata
- ✓ 2015 rok – liczba wypełnionych kart – 132, w tym: 127 Policja i 2 OPS (praca z 41, rodzinami, w tym nowych rodzin 132) + 3 Oświata
- ✓ 2016 rok – liczba wypełnionych kart – 114 w tym : 109 Policja, 1 OPS i 0GKPiRPA (praca z 33 rodzinami, w tym nowych rodzin 114) + 4 Oświata

Do wyjaśnienia i rozwiązania konkretnych przypadków zgłaszanej przemocy powoływane są grupy robocze – w 2013 pracowało 122, takich grup, w 2014 roku 156, grup, w kolejnych latach 183 i 131 Liczba rodzin objętych działaniami zespołu ze względu na zdiagnozowanie problemu

- ✓ 2013 rok – (praca z 48 rodzinami, w tym: nowych rodzin 122)
- ✓ 2014 rok – (praca z 38 rodzinami, w tym: nowych rodzin 156)
- ✓ 2015 rok – (praca z 41rodzinami, w tym nowych rodzin 132)
- ✓ 2016 rok – (praca z 33 rodzinami, w tym nowych rodzin 114).

Punkt Konsultacyjny w Sokółce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zarządzeniem Nr 336/17 Burmistrza Sokółki z dnia 13 kwietnia 2017r utworzono Punkt Konsultacyjny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce. Punkt rozpoczął działalność w maju 2017 r , na stronie internetowej Ośrodka na bieżąco aktualizowany jest harmonogram przyjęć specjalistów tj. psychologa, pedagoga, psychiatry oraz prawnika. Korzystanie z porad specjalistów jest bezpłatne. Oferta Punktu skierowana jest do osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc wobec bliskich, świadków przemocy domowej.

Do zadań Punktu należy:

- ✓ poradnictwo psychologiczne i prawne z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ podstawowa informacja w zakresie zjawiska przemocy i uzależnień,
- ✓ motywowanie do podejmowania działań mających na celu przerwanie przemocy w rodzinie,
- ✓ interweniowanie w odpowiednich sytuacjach,
- ✓ kierowanie do lokalnych placówek osób uwikłanych w przemoc domową,
- ✓ prowadzenie i udostępnianie bazy danych o instytucjach i formach pomocy na terenie województwa podlaskiego dla osób z rodzin dotkniętych przemocą.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie pełni Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokółce. r). Komisja zmotywowała w 2013 r. – 23 osoby, w 2014 r. – 28 osób, w 2015 r. – 26 osób, w 2016 r – 27 osób do dobrowolnego poddania się leczeniu.

Analizy i zestawiania danych agregowanych przez różne instytucje z terenu miasta działające w obszarze przeciwdziałania przemocy – policję oraz pomoc społeczną – stanowią ważne źródło informacji. Jednocześnie istnieje ciągła potrzeba prowadzenia pogłębionych badań w tym obszarze, które pozwolą na określenie realnej skali zjawiska przemocy w rodzinie. Powyższe zestawienia pozwoliły uzyskać pewien obraz zjawiska przemocy na terenie Gminy Sokółka. Podsumowując, dane dotyczące liczby sporządzonych Niebieskich Kart nie oddają w pełni obrazu problematyki przemocy domowej na terenie Gminy. Zjawisko to jest trudne do zdiagnozowania między innymi ze względu na strach przed sprawcą przemocy i niewiarę w jakąkolwiek zmianę.

Zasoby ludzkie i instytucjonalne na terenie miasta działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w Gminie Sokółka

Istniejąca na terenie Gminy infrastruktura w zakresie przeciwdziałania przemocy stanowi dobrą bazę dla podejmowania intencjonalnych oddziaływań wsparcia. Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy. Na terenie Gminy Sokółka instytucje samorządowe oraz pozarządowe zajmują się rozwiązywaniem problemów społecznych, podejmują działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Instytucje samorządowe tj. Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, świetlice socjoterapeutyczne, Poradnia Zdrowia Psychicznego, Ośrodek Szkolno – Wychowawczy, Poradnia Odwykowa dla Osób z Problemem Alkoholowym działają w obszarze polityki społecznej. Większość z nich podejmuje działania pomocowe i interwencyjne, współpracują między sobą , udzielają wsparcia rodzinom dotkniętych przemocą. Przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Gminny Punkt Pomocy Rodzinie.

Na terenie Gminy działa Fundacja „Sokółski Fundusz Lokalny”, który m.in. wspiera dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym, wspiera finansowo inicjatywy i przedsięwzięcia z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia. SFL prowadzi Ośrodek Wsparcia Rodzinie, który zapewnia pomoc osobom nie radzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci. Przy Fundacji działają dwie świetlice socjoterapeutyczne: „Koniczynka” oraz „Stokrotka”. W świetlicach spotykają się dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym , przemocą , ubóstwem, organizowane są kolonie dla dzieci, pomoc finansowa oraz żywnościowa.

Pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sokółce, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sokółce, wymiarem sprawiedliwości, w szczególności z sądem rodzinnym i kuratorami sądowymi istnieje systematyczna współpraca.

Realizacja projektu: „STOP PRZEMOCY W RODZINIE”

W okresie od 1 sierpnia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce realizował projekt: „STOP PRZEMOCY W RODZINIE” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizowanego w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Głównym celem projektu było zwiększenie jakości i dostępności do poradnictwa specjalistycznego osób zagrożonych i doznających przemocy w rodzinie z terenu Gminy Sokółka. W ramach realizacji projektu powstał Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokółce w ramach działalności którego ofiary przemocy mogły skorzystać z pomocy specjalistycznej w tym: psychologicznej, prawnej, pedagogicznej oraz z zakresu ochrony zdrowia. Powstała również grupa wsparcia dla kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie. W ramach realizacji projektu przeprowadzono również szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, grup roboczych i pracowników socjalnych. Szkolenie składało się z trzech etapów miało na celu rozwijanie umiejętności potrzebnych w pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie.

Ogólna wartość projektu: 27 770,00 zł

Dofinansowanie: 22 000,00 zł

Wkład własny: 5 770,00 zł

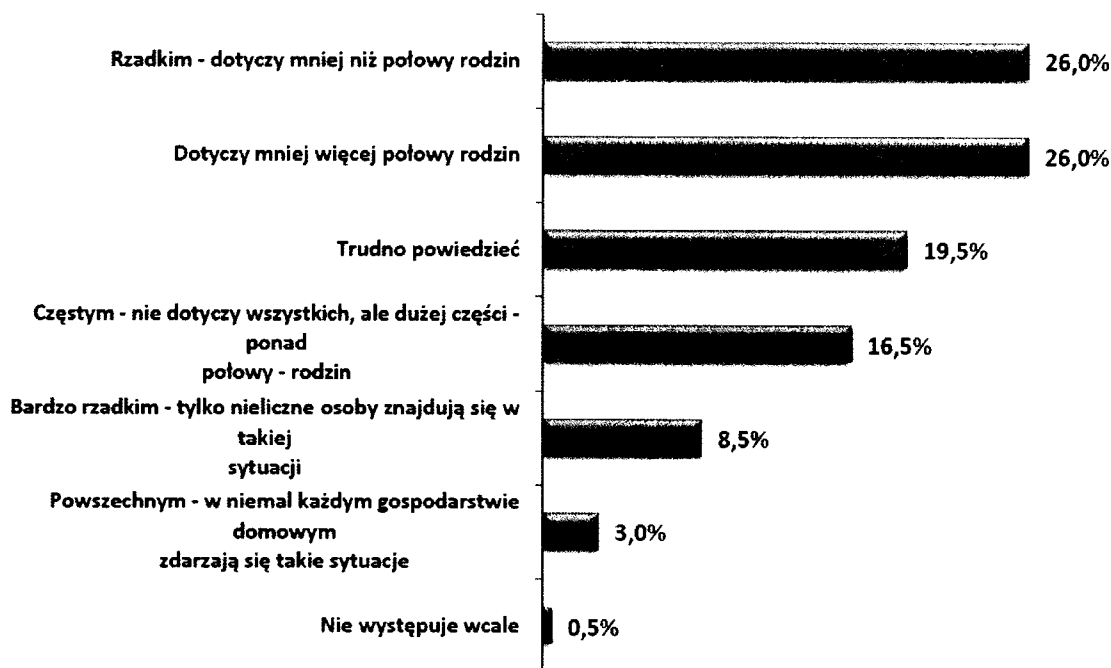
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie została opracowana w oparciu o ankiety prowadzone przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS w ramach badania problemów społecznych oraz diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Sokółka w 2017 r. Celem badania było pozyskanie wiedzy o faktycznych rozmiarach zjawiska przemocy na terenie Gminy Sokółka, pozyskanie informacji na temat świadomości społecznej dotyczących zagrożeń płynących z przemocy, poszerzenie wiedzy na temat skutków przemocy oraz zapobieganie powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych. Sporządzony został raport. W badaniach uczestniczyło 200 mieszkańców Gminy Sokółka dobranych w sposób zapewniających reprezentatywność badania.

Zjawisko przemocy domowej w Gminie Sokółka

Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie nie odzwierciedlają rzeczywistej skali problemu. Wynika to z faktu, że przemoc w rodzinie jest problemem wrażliwym, trudnym do diagnozowania. Osoby doznające przemocy w rodzinie nie chcą ujawniać problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawiłych procedur prawnych. Taki stan rzeczy znajduje odzwierciedlenie w statystykach prowadzonych przez poszczególne służby. Tymczasem, zgodnie z prezentowanymi danymi łącznie – 45,5% badanych mieszkańców Gminy Sokółka uważa, że przemoc domowa występuje w połowie lub większej ilości gospodarstw domowych, w tym 26,0% uważa, że problem ten dotyczy mniej więcej połowy rodzin, 16,5% uważa, że przemoc nie dotyczy wszystkich rodzin, ale jej dużej części (ponad połowy rodzin), natomiast 3,0% badanych uważa, że jest to zjawisko powszechne i występuje w niemal każdym gospodarstwie domowym. Część badanych łącznie – 35,0% uważa, że przemoc domowa jest zjawiskiem marginalnym i dotyczy mniejszego odsetka gospodarstw domowych w Gminie Sokółka, w tym 26,0% badanych mieszkańców uważa, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem, który dotyczy mniej niż połowy rodzin, zdaniem 8,5% badanych zjawisko przemocy domowej jest zjawiskiem bardzo rzadkim i dotyczy tylko nielicznych rodzin, natomiast 0,5% badanych twierdzi, że zjawisko przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka nie występuje wcale.

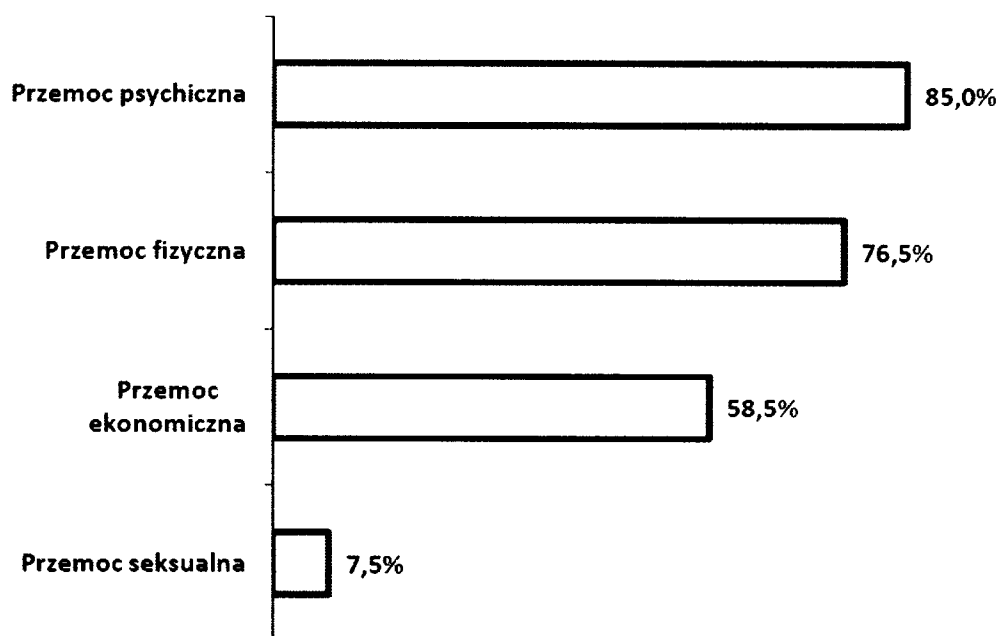
Rysunek 1. Częstotliwość i powszechność przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka? (N=200, w%)

Najczęściej spotykane formy przemocy w Gminie Sokółka

Przemoc w rodzinie może przyjmować różnorodne formy takie jak: przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna oraz przemoc ekonomiczna.. Analizując wyniki dotyczące rodzaju spotykanej przemocy można zauważyć, iż najczęstszą jej formę stanowi przemoc psychiczna, którą wskazało 52,3% respondentów. W następnej kolejności z największą liczbą wskazań znajdują się: przemoc fizyczna 38,3%, przemoc ekonomiczna 7,3%. Najmniejszy odsetek badanych wskazał na przemoc seksualną – 2,1%. Takie dane mogą w części wyjaśniać małą liczbę zgłoszeń dotyczących przemocy, ponieważ ofiary przemocy psychicznej, ekonomicznej i seksualnej takiej przemocy nie zgłaszają do odpowiednich służb.

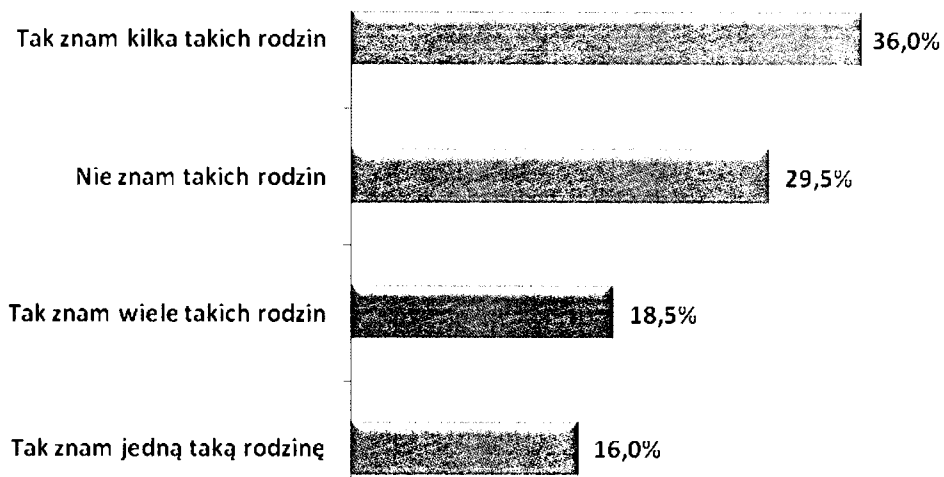
Rysunek 2. Najczęściej spotykane formy przemocy (N=200, w%)

Znajomość rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej

Ofiary przemocy domowej niechętnie przyznają się do tego faktu, dlatego postanowiono zadawać również pytania dotyczące tego typu zachowań w najbliższym otoczeniu ankietowanych osób. Według danych wynika, że zdecydowana większość badanych mieszkańców Gminy Sokółka – 70,5% zna osobiście co najmniej jedną rodziną, w której dochodzi do stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej, w tym 36,0% zna kilka takich rodzin, 18,5% zna wiele takich rodzin, natomiast 16,0% zna jedną taką rodzinę. Część badanych – 29,5% nie zna osobiście rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej. Na podstawie pozyskanych danych należy stwierdzić, że zjawisko przemocy domowej występuje w Gminie Sokółka. Oficjalne statystyki nie odzwierciedlają w pełni skali i charakteru problemu przemocy w rodzinie, dlatego, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy i ochrony osób dotkniętych przemocą należy systematycznie diagnozować problem w środowisku lokalnym.

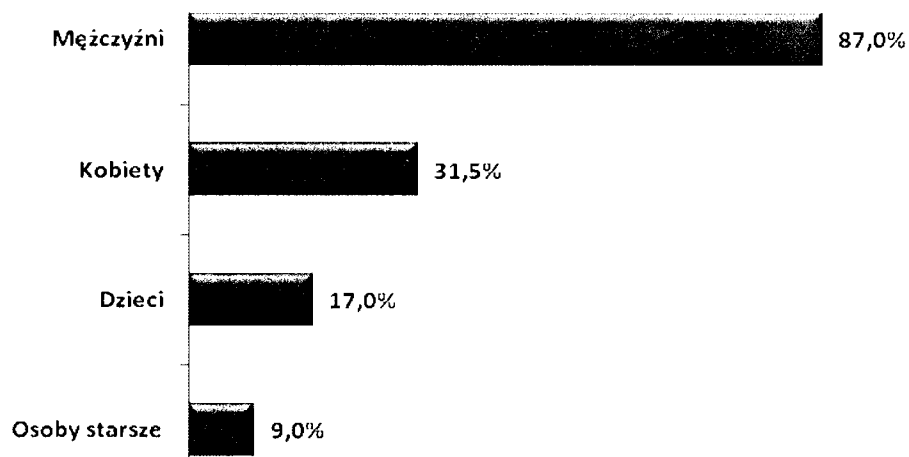
Rysunek 3. Znajomość rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej (N=200, w%)

Sprawcy przemocy w rodzinie w opiniach mieszkańców Gminy Sokółka

Większość respondentów uważa, że sprawcami przemocy domowej w Gminie Sokółka są najczęściej mężczyźni – 87,0% wskazań. Takie wyniki wyraźnie i jednoznacznie wskazują, kto jest zdaniem społeczności lokalnej sprawcą przemocy domowej w Gminie Sokółka. Część badanych – 31,5% jest przekonanych, że inicjatorami przemocy domowej i sprawcami są kobiety, natomiast 17,0% badanych twierdzi, że sprawcami przemocy są dzieci. Najmniejszy odsetek respondentów – 9,0% uważa, że sprawcami przemocy są osoby starsze. Suma prezentowanych odpowiedzi nie jest równa 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

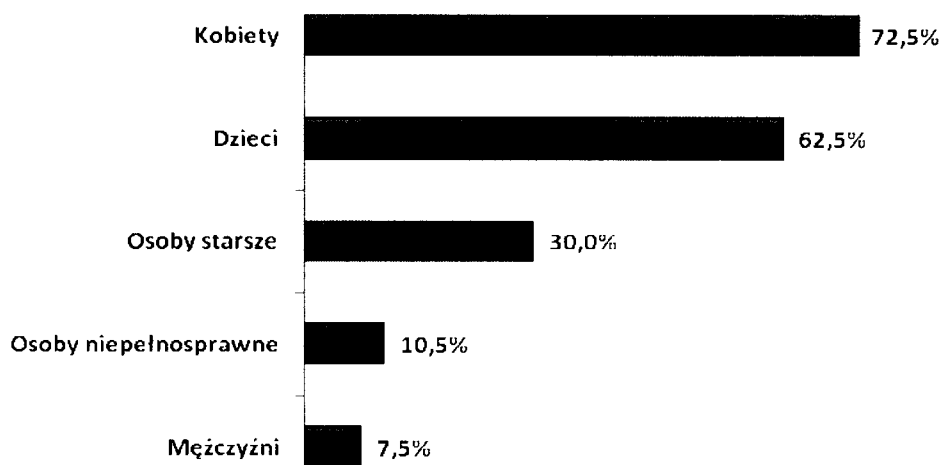
Rysunek 4. Sprawcy przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka (N=200, w%)

Ofiary przemocy w rodzinie w opiniach mieszkańców Gminy Sokółka

Zdecydowana większość badanych mieszkańców Gminy Sokółka – 72,5% uważa, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety. Przemoc w rodzinie to problem, który dotyczy nie tylko małżonków czy partnerów. Równie często ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci. Według danych - 62,5% badanych wskazało osoby niepełnoletnie, jako najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie. Blisko co trzecia ankietowana osoba – 30,0% uważa, że ofiarami przemocy w rodzinie są osoby starsze. Co dziesiąta badana osoba – 10,5% uważa, że ofiarami przemocy w rodzinie są głównie osoby niepełnosprawne. Niewielki odsetek respondentów – 7,5% jako ofiary wskazało mężczyzn. Suma prezentowanych odpowiedzi nie jest równa 100% ze względu na możliwość większej liczby wskazań.

Rysunek 5. Ofiary przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka (N=200, w%)

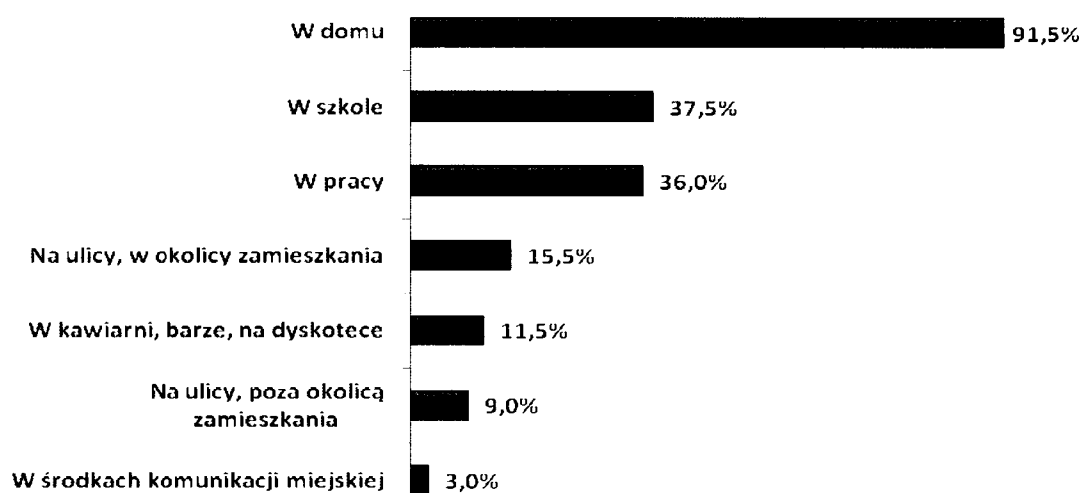

Sytuacja lub miejsce doświadczenia przemocy

Uczestników badania zapytano o wskazanie miejsc, w których najczęściej dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Dane jednoznacznie wskazują, że zjawisko przemocy najczęściej występuje w domu. Taką odpowiedź wskazało aż 91,5% badanych. Oznacza to, że zdarzenia przemocy najczęściej nie mają postronnych świadków i rozgrywają się w zamkniętym środowisku domowym, co utrudnia zarówno samo diagnozowanie jak i przeciwdziałanie przemocy. Przemoc, zdaniem badanych często występuje także w szkole – 37,5% wskazań oraz w miejscu pracy – 36,0%. Inne miejsca, w których mieszkańcy Gminy Sokółka mogą doświadczać przemocy psychicznej lub fizycznej to okolice miejsca zamieszkania – 15,5% oraz w kawiarni, barze lub na dyskotecę – 11,5%.

Część respondentów – 20,8% uznała, że do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej dochodzi często na ulicy poza miejscem zamieszkania – 9,0%. Marginalnie do takich zjawisk zdaniem badanych dochodzi w masowych środkach komunikacji – 3,0% wskazań. Suma odpowiedzi na poniższe pytanie jest zdecydowanie większa niż 100% ponieważ, każdy z badanych mógł wskazać kilka miejsc lub sytuacje, w których dochodzi do występowania zjawiska przemocy psychicznej lub fizycznej. Warto w tym miejscu zauważyć, iż bardzo duży odsetek badanych wskazał na występowanie takiej formy przemocy w domu co ukazuje na występowanie istotnego problemu w rodzinach. Takie dane po raz kolejny potwierdzają, że problem przemocy psychicznej i fizycznej w rodzinie nie jest zjawiskiem marginalnym na terenie Gminy Sokółka. Na podstawie takich wyników badań powinno podjąć się działania mające na celu uświadamianie konieczności reagowania na przemoc w rodzinie. Istnieje potrzeba upowszechnienia wśród mieszkańców znaczenia i roli świadka przemocy w rodzinie oraz form i sposobów postępowania w sytuacji bycia świadkiem przemocy.

Rysunek 6. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej? (N=200, w%)

Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy fizycznej i psychicznej

Wyniki zamieszczone poniżej wskazują, jakie czynniki zdaniem respondentów mogą determinować i powodować wystąpienie przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Poglądy mieszkańców Gminy Sokółka nie odbiegają od rozpowszechnionych, stereotypowych przekonań na temat okoliczności sprzyjających występowaniu przemocy w rodzinie. Takie okoliczności to w opinii badanych przede wszystkim nadużywanie alkoholu. Według danych 76,5% badanych wskazało, że nadużywanie alkoholu jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Rzeczywiście, przemoc w rodzinie często towarzyszy

uzależnienie od alkoholu, nie udowodniono jednak związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy tymi zjawiskami. Jak potwierdzają doświadczenia z pracy z osobami stosującymi przemoc, uzależnionymi od alkoholu, nie jest prawdą, że zatrzymanie uzależnienia jest równoznaczne z zaprzestaniem stosowania przemocy w rodzinie. W związku z powyższym konieczne wydaje się edukowanie mieszkańców, że uzależnienie od alkoholu nie jest przyczyną przemocy. Aby powstrzymać przemoc w rodzinie nie wystarczy poddać się leczeniu uzależnienia. Osoby stosujące przemoc w rodzinie powinny dodatkowo uczestniczyć w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Innymi czynnikami, które zdaniem badanych mogą być przyczynami wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie to: bezrobocie – 37,0% oraz ubóstwo – 31,0% oraz problemy finansowe – 29,5%. Przemoc może być także silnie generowana przez niezaradność życiową, zazdrość oraz niewierność. Takie opinie wskazało odpowiednio 21,5% oraz 20,0% badanych mieszkańców Gminy Sokółka. Ważnymi przyczynami mogącymi korelować z wystąpieniem zjawiska przemocy są także narkotyki – 15,5%, różnice charakterów – 14,5% oraz złe warunki mieszkaniowe – 12,0%. Ankietowani w mniejszym stopniu podzielają pogląd, że do okoliczności sprzyjających przemocy należą: konflikt pokoleń, problemy w pracy, problemy zdrowotne, obowiązki domowe oraz wykluczenie społeczne. W tym miejscu należy zaznaczyć, iż każdy z badanych mógł wymienić maksymalnie trzy odpowiedzi, stąd też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100%.

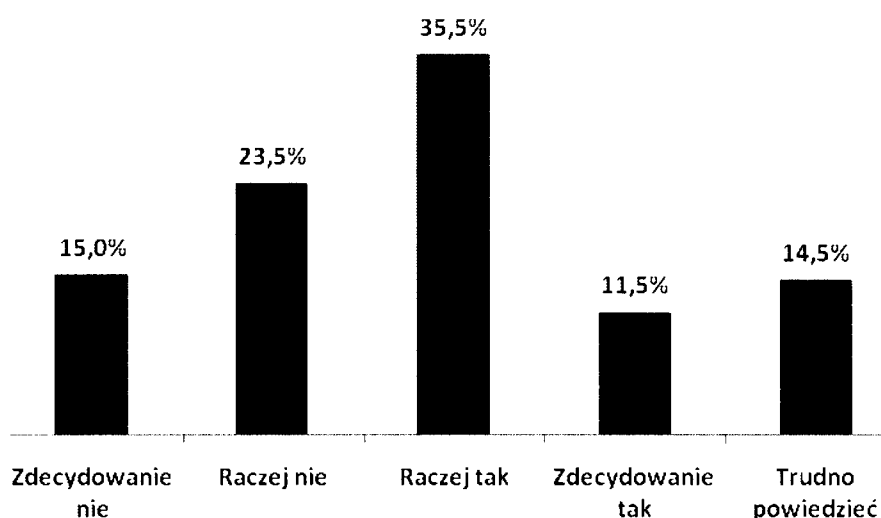
Rysunek 7. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy psychicznej w rodzinie. (N=200, w%)

Ocena instytucjonalnych zasobów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Mieszkańców Gminy Sokółka uczestniczących w badaniu poproszono także o ocenę możliwości skorzystania z pomocy na terenie Gminy w przypadku wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie. Na pytanie czy Pana(i) zdaniem ofiary przemocy na terenie Gminy Sokółka mogą liczyć na pomoc? blisko połowa respondentów – łącznie 47,0% wskazała pozytywne odpowiedzi *zdecydowanie tak* oraz *raczej tak*. Innego zdania było łącznie 38,5% respondentów, którzy twierdzą, że na terenie Gminy osoby dotknięte przemocą w rodzinie nie mogą liczyć na odpowiednią pomoc i wsparcie. Część ankietowanych 14,5% wskazało odpowiedź *nie wiem / trudno powiedzieć*. Na podstawie przedstawionych danych należy stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Sokółka mają zapewniony dostęp do instytucji świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą, ale nie wszyscy mieszkańcy posiadają wiedzę na temat instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Gminy Sokółka. Takie dane oznaczają konieczność inicjowania działań, które będą zmierzały do upowszechnienia informacji na temat podmiotów świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą. Konieczne wydaje się uświadamianie zarówno dorosłych mieszkańców jak i uczniów na temat instytucjonalnego wsparcia dla ofiar i świadków przemocy. Niezbędne jest także rozpowszechnienie informacji o nowo powstałym Punkcie Konsultacyjnym w Sokółce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

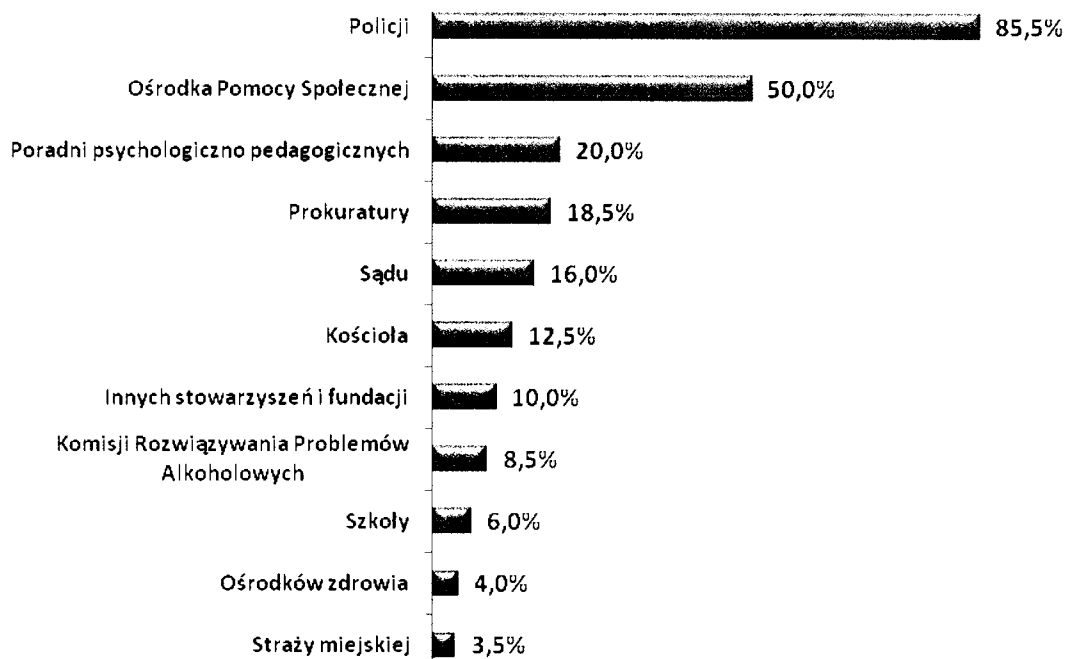
Rysunek 8. Czy Pana(i) zdaniem ofiary przemocy na terenie Gminy mogą liczyć na pomoc? (N=200, w%)

Znajomość instytucji oferujących pomoc dla ofiar przemocy w Gminie Sokółka

Bardzo ważnym i pozytywnym wnioskiem, który wynika z badań jest bardzo wysoki stopień świadomości społecznej mieszkańców Gminy Sokółka i stopień wiedzy na temat możliwych form pomocy, z których mogą skorzystać ofiary przemocy rodzinnej na terenie Gminy. Według przedstawionych danych wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców Gminy Sokółka deklaruje znajomość różnych instytucji, które na terenie Gminy pomagają ofiarom przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Niezależnie od odpowiedzi na powyższe pytanie, respondenci zostali zapytani o stopień znajomości konkretnych instytucji pomocowych. Z badań wynika, że w świadomości mieszkańców Gminy Sokółka pomoc w sytuacji występowania przemocy świadczą przede wszystkim dwa podmioty: policja - 85,5% oraz Ośrodek Pomocy Społecznej – 50,0% wskazań. Mniej liczna grupa respondentów wskazała na takie instytucje, z których mogą skorzystać ofiary przemocy w Gminie Sokółka jak: poradnia psychologiczno – pedagogiczna – 20,0%, prokuratura – 18,5%, sąd – 16,0% oraz kościół – 12,5%. Pozostałe instytucje wskazał mniejszy odsetek badanych. Wykaz wszystkich podmiotów przedstawiono na poniższym wykresie. Należy zwrócić uwagę, iż każda z badanych osób mogła wskazać kilka odpowiedzi, dlatego suma wszystkich odpowiedzi jest większa niż 100%. Takie dane oznaczają, że należy wzmocnić wiedzę mieszkańców Gminy Sokółka o instytucjach mogących świadczyć pomoc w sytuacjach przemocy w rodzinie i rozpowszechniać informacje nt. instytucji i organizacji świadczących pomoc rodzinom i osobom z problemem przemocy oraz o ich ofercie wsparcia. Ze względu na kluczową rolę Zespołu Interdyscyplinarnego należałoby informować społeczność lokalną o jego kompetencjach oraz możliwości działania.

Rysunek 9. Z jakiej pomocy mogą Pana(i) zdaniem skorzystać ofiary przemocy w Gminie Sokółka? (N=200, w%)

Cele, działania, sposoby realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021

Celem ogólnym Programu jest **zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w Gminie Sokółka**, który będzie osiągnięty przez realizację następujących celów szczegółowych:

I. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

II. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

III. CEL SZCZEGÓŁOWY

Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

IV. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Poszczególnym celom szczegółowym przypisano działania, które zaplanowano w sposób uwzględniający możliwości finansowo – organizacyjne Gminy Sokółka

I. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Działania w ramach I celu szczegółowego - Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- ✓ Systematyczna diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie poprzez zbieranie danych statystycznych dotyczących rozmiarów problemu na terenie Gminy Sokółka oraz prowadzenie badania zasobów i potrzeb w środowisku lokalnym.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie (np. organizowanie warsztatów edukacyjnych).
- ✓ Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych i włączanie się w kampanie ogólnopolskie w zakresie przełamywania mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, mechanizmów przemocy w rodzinie, wskazywania na społeczną ich szkodliwość i społeczno-kulturowe uwarunkowania, promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy oraz promujących postawy społecznej odpowiedzialności za zgłaszanie aktów przemocy.
- ✓ Zakup publikacji z zakresu problematyki przemocy w rodzinie.
- ✓ Wzmocnienie współpracy z organizacjami pozarządowymi celem edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach prowadzonych działań.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- ✓ Realizowanie programów wychowawczych szkół i placówek oświatowych oraz działania profilaktyczne obejmujące tematykę profilaktyki uzależnień i przemocy.
- ✓ Prowadzenie edukacji dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy, radzenia sobie z agresją i stresem.

- ✓ Integracja rodzin poprzez organizację i wspieranie przedsięwzięć umożliwiających rodzinie wspólne spędzanie wolnego czasu.
- ✓ Opracowywanie i dystrybucja materiałów promocyjnych, publikacji.
- ✓ Organizacja szkoleń i warsztatów.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla I celu szczegółowego: Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy:

- ✓ Liczba zorganizowanych społecznych kampanii edukacyjnych i informacyjnych.
- ✓ Liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym.
- ✓ Liczba podmiotów prowadzących programy profilaktyczne.
- ✓ Liczba programów profilaktycznych.
- ✓ Liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych.
- ✓ Liczba osób/rodzin, którym udzielono porad.
- ✓ Liczba szkoleń, warsztatów.
- ✓ Liczba zakupionych publikacji.

Czas realizacji: Praca ciągła 2017-2021

II. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy w rodzinie.

Działania w ramach II celu szczegółowego - Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy w rodzinie:

- ✓ Wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie.
- ✓ Wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Sokółce.
- ✓ Zwiększenie liczby specjalistów (kadry) pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dziećmi i rodziną.
- ✓ Zwiększenie liczby podmiotów, w tym niepublicznych włączonych w realizację zadań z zakresu poradnictwa, terapii dla osób doświadczających przemocy.
- ✓ Wspieranie w działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.
- ✓ Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, gminnej komisji profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli Punktu Informacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy, GKPiRPA, policji, straży miejskiej, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
- ✓ Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
- ✓ Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
- ✓ Prowadzenie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego.
- ✓ Realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.
- ✓ Zapewnienie pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej, schronienia oraz innej umożliwiającej prawidłowe funkcjonowanie osób i rodzin.

- ✓ Opracowywanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- ✓ Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w związku z przemocą w rodzinie w trybie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 1390 z późn. zm.).
- ✓ Podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą.
- ✓ Diagnozowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą.
- ✓ Monitorowanie sytuacji rodziny dotkniętej przemocą - systematyczne wizyty w środowisku.
- ✓ Upowszechnianie oferty pomocowej oraz informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy i wsparcia.
- ✓ Opracowanie i dystrybucja materiałów edukacyjnych i informacyjnych dla osób zagrożonych doświadczaniem przemocy w rodzinie i osób uwikłanych w przemoc w rodzinie.
- ✓ Uzupełnianie i aktualizowanie internetowej bazy danych dotyczącej oferty pomocowej na stronie OPS i Urzędu Miejskiego Sokółka.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla II celu szczegółowego: Rozwijanie działań mających na celu pomoc ofiarom przemocy w rodzinie:

- ✓ Liczba posiedzeń Zespołu.
- ✓ Liczba rodzin objętych pomocą Zespołu.
- ✓ Liczba osób objętych pomocą - Grup Roboczych.
- ✓ Liczba interwencji w związku z przemocą.
- ✓ Liczba osób, którym udzielono pomocy.
- ✓ Liczba udzielonych porad medycznych, psychologicznych, prawnych, socjalnych i rodzinnych.
- ✓ Liczba osób objętych terapią indywidualną i grupową.
- ✓ Liczba osób korzystających z oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- ✓ Liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.
- ✓ Liczba specjalistów pracujących z dziećmi i rodziną w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- ✓ Liczba podmiotów, w tym niepublicznych, zaangażowanych w realizację zadań z zakresu poradnictwa, terapii dla osób doświadczających przemocy.
- ✓ Liczba organizacji pozarządowych, którym udzielono wsparcia w działaniach.
- ✓ Liczba opracowanych materiałów edukacyjnych.
- ✓ Liczba programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej osób dotkniętych przemocą.

Czas realizacji: Praca ciągła 2017-2021

III. CEL SZCZEGÓŁOWY

Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Działania w ramach III celu szczegółowego - Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie:

- ✓ Interweniowanie i reagowanie przez właściwe służby na stosowanie przemocy w rodzinie poprzez stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.
- ✓ Wzmocnienie współpracy oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.
- ✓ Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów i oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie, w tym programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- ✓ Wdrażanie procedur kierowania do programów korekcyjno-edukacyjnych we współpracy z samorządem powiatowym, wymiarem sprawiedliwości.
- ✓ Organizowanie cyklicznych spotkań z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie dostępności do oferty programowej oraz skuteczności prowadzonych działań.
- ✓ Upowszechnianie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla III celu szczegółowego: Podejmowanie działań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie:

- ✓ Liczba programów korekcyjno- edukacyjnych, psychologiczno- terapeutycznych dla osób stosujących przemoc.
- ✓ Liczba osób stosujących przemoc, którym zaproponowano udział w programach korekcyjno - edukacyjnych, psychologiczno- terapeutycznych.
- ✓ Liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno- edukacyjnych, psychologiczno - terapeutycznych.

- ✓ Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, psychologiczno-terapeutyczny.
- ✓ Liczba założonych procedur „Niebieskie Karty”.
- ✓ Liczba spotkań z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości

Czas realizacji: Praca ciągła 2017-2021

IV. CEL SZCZEGÓŁOWY

Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania w ramach IV celu szczegółowego - Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ✓ Podnoszenie wiedzy i rozwijanie umiejętności osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- ✓ Organizowanie szkoleń, seminariów, wykładów, prelekcji, wizyt studyjnych, itp. dostarczających wiedzy i umiejętności z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym umiejętności pierwszego kontaktu, interwencji, pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
- ✓ Organizowanie spotkań polegających na wymianie doświadczeń, prezentowanie np. tzw. „dobrych praktyk”.
- ✓ Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia, itp.
- ✓ Analiza potrzeb w zakresie zapotrzebowania na doksztalcanie kadry oraz określenie obszarów tematycznych.

Wskaźniki osiągnięcia celu dla IV celu szczegółowego: Rozwijanie kompetencji osób realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń.
- ✓ Liczba uczestników szkoleń.
- ✓ Liczba osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą korzystający z poradnictwa i wsparcia, w tym w formie superwizji.

Czas realizacji: Praca ciągła 2017-2021

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie została zaprojektowana na lata 2017 – 2021.

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie została zaprojektowana na lata 2017 – 2021.

Odbiorcami niniejszego Programu są:

- ✓ osoby doświadczające przemocy w rodzinie,
- ✓ osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- ✓ mieszkańcy Gminy Sokółka, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- ✓ świadkowie przemocy w rodzinie,
- ✓ przedstawiciele służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz Sokółki i, Rada Miejska, Urząd Miejski w Sokółce, Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokółce, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Informacyjny ds. przeciwdziałania przemocy, placówki oświatowe szczebla podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, specjaliści, policja, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (przy którym funkcjonuje Punkt Interwencji Kryzowej dla ofiar przemocy i osób w sytuacjach kryzysowych), prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Środki finansowe na realizację działań określonych w niniejszym Programie będą pochodzić głównie z budżetu samorządowego (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralnego oraz środki z funduszy pomocowych, Unii Europejskiej oraz z programów grantowych.

Spodziewane efekty Programu to:

- ✓ Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy osobom doświadczającym przemocy.
- ✓ Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy.

- ✓ Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem.
- ✓ Zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
- ✓ Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
- ✓ Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom zagrożonym i ofiarom dotkniętym przemocą.

Monitorowanie Programu będzie prowadził Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Sprawozdanie i ocena realizacji poszczególnych działań w roku kalendarzowym będą opracowywane w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli instytucji oraz podmiotów realizujących Program. Następnie sprawozdanie będzie przedłożone Burmistrzowi Sokółki. W trakcie realizacji Programu istnieje możliwość dokonywania zmian wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb. Zmiany będą przedstawiane Radzie Miejskiej Sokółka do zatwierdzenia. Program ma charakter otwarty, tzn. dopuszcza się jego rozszerzenie o dodatkowe rozwiązania lub modyfikację zaproponowanych działań stosownie do możliwości i pojawiających się potrzeb.

Spis rysunków:

<i>Rysunek 1. Częstotliwość i powszechność przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka? (N=200, w%) ...</i>	<i>22</i>
<i>Rysunek 2. Najczęściej spotykane formy przemocy (N=200, w%)</i>	<i>23</i>
<i>Rysunek 3. Znajomość rodzin, w których dochodzi do stosowania przemocy psychicznej lub fizycznej (N=200, w%)</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 4. Sprawcy przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka (N=200, w%)</i>	<i>24</i>
<i>Rysunek 5. Ofiary przemocy w rodzinie w Gminie Sokółka (N=200, w%)</i>	<i>25</i>
<i>Rysunek 6. W jakiej sytuacji / w jakim miejscu Pani zdaniem najczęściej dochodzi do stosowania przemocy psychicznej i fizycznej? (N=200, w%)</i>	<i>26</i>
<i>Rysunek 7. Okoliczności sprzyjające wystąpieniu przemocy psychicznej w rodzinie. (N=200, w%)</i>	<i>27</i>
<i>Rysunek 8. Czy Pana(i) zdaniem ofiary przemocy na terenie Gminy mogą liczyć na pomoc? (N=200, w%)</i>	<i>28</i>
<i>Rysunek 9. Z jakiej pomocy mogą Pana(i) zdaniem skorzystać ofiary przemocy w Gminie Sokółka? (N=200, w%)</i>	<i>30</i>

Spis tabel:

Tabela 1. Informacje o przemocy domowej w Sokółce w latach 2011 – 2016 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Sokółce)..... 13

Tabela 2. Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej przez OPS w Sokółce 14

Tabela 3. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2013-2015 OPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu. (opracowanie własne na podstawie danych OPS Sokółka) 14

Przewodniczący
Rady Miejskiej Sokółka
mgr Daniel Supronik